

CONCEPT MANAGEMENTLETTER 2024

Gemeente Twenterand

Aan:

Gemeente Twenterand
t.a.v. het college van B&W
Postbus 67
7670 AB VRIEZENVEEN

Enschede, ... januari 2025

Kenmerk:
MZ/WP/BN/1053139

Geacht college,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2024 van gemeente Twenterand brengen wij met deze managementletter verslag uit over onze bevindingen naar aanleiding van onze interim-controle. Voor een nadere omschrijving van onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging 2024.

In deze rapportage richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht in het kader van de jaarrekening. Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van uw organisatie.

Tijdens onze bezoeken aan gemeente Twenterand komen wij ook in aanraking met andere ontwikkelingen van uw organisatie en bedrijfsvoering. Wij bespreken graag een aantal van die andere ontwikkelingen met u. In deze managementletter besteden wij daarom ook aandacht aan ontwikkelingen op andere gebieden dan de processen.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

M. Zoetman - Kiers RA
Partner en extern accountant gemeente Twenterand

Inhoudsopgave

01

Dashboard
interim-controle

02

Ontwikkelingen &
Aandachtspunten

03

Bevindingen
interim-controle

1. Dashboard interim-controle

1.1 Dashboard interim-controle

1.2 Ons contact met en observaties van Gemeente Twenterand

1.1 Dashboard interim-controle (1/2)

Ontwikkelingen

- ▶ In 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd en heeft gemeente Twenterand hierover gerapporteerd. Hoewel de regelgeving formeel van kracht is, bestaan nog steeds onduidelijkheden en uitdagingen rondom de exacte invulling. Ook voor het boekjaar 2024 blijft het voor veel gemeenten een complex traject, mede omdat de wet- en regelgeving nog niet volledig is afgerond en verdere verduidelijkingen worden verwacht.
- ▶ Toename aantal SiSa-regelingen geeft een hoge druk op de organisatie binnen de gemeente en beheersing hiervan is een blijvend aandachtspunt.
- ▶ Het ZZP-dossier staat landelijk in de belangstelling. Het handhavingsmoratorium wordt per 1 januari 2025 opgeheven.
- ▶ In het algemeen hebben we met de ambtelijke organisatie gesproken over de werkwijze binnen de gemeente als sprake is van signalen van mogelijke misstanden, dit mede in het licht van de in 2024 opgestelde frauderisicoanalyse.

Interne beheersing

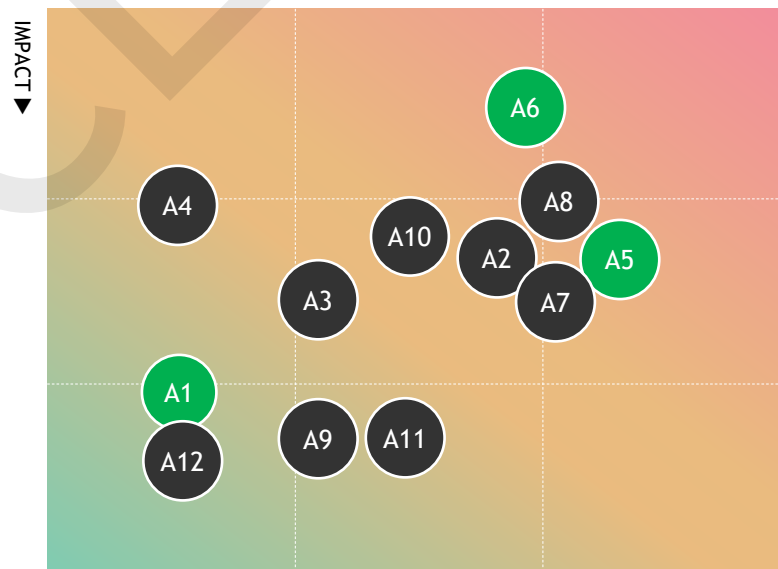
- ▶ In het kader van onze controle hebben wij de effectiviteit van de voor onze controle relevante processen beoordeeld.
- ▶ Op basis van onze observaties concluderen wij dat de interne beheersing en controleomgeving van voldoende niveau is om, uitgaande van een gegevensgerichte aanpak, tot een betrouwbare jaarrekening te komen.
- ▶ Wij kunnen niet altijd steunen op de interne beheersing in de processen; de VIC en onze controle is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht en achteraf.
- ▶ Voor een organisatie met de omvang van gemeente Twenterand zou de norm moeten zijn dat de processen in opzet, bestaan en werking (inclusief IT) goed werken en getoetst worden door de VIC.
- ▶ Gemeente Twenterand heeft nog beperkt invulling gegeven aan (zichtbare) interne controles. Als gevolg hiervan is de toegevoegde waarde van de VIC bij de invulling aan derde lijn controles nog beperkt doordat de VIC controles uitvoert in de tweede lijn. Vanaf 2025 wordt dit nader ingevuld.
- ▶ De frauderisicoanalyse binnen gemeente Twenterand is onder aandacht. Ultimo 2024 is nog geen geformaliseerde frauderisicoanalyse aanwezig.

Rechtmatigheidsverantwoording en verbijzonderde interne controle

- ▶ In 2024 wordt de VIC uitgevoerd op basis van het vastgestelde “Algemeen controleplan 2024”.
- ▶ De interne controles zijn nog beperkt uitgevoerd over Q1 en Q2. Hierdoor is er nog geen goede basis voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording over 2024 door het college. Dit betreft een aandachtspunt voor gemeente Twenterand.

IT-beheer

- ▶ Toetsing van de IT General Controls wordt door ons in een separaat document aan u gerapporteerd.

RISICO ▶

- ▶ Voor de gedetailleerde procesbevindingen verwijzen wij naar paragraaf 3.2 van deze managementletter. Deze liggen in lijn met de bevindingen van voorgaand jaar. Wij nemen vanuit het uitvoeren van de interim-controle een verbetering waar, waarbij naar onze mening een verdere verbetering noodzakelijk is. In paragraaf 1.2 gaan wij hier nader op in.

1.1 Dashboard interim-controle (2/2)

STATUS BEVINDINGEN	2024	2023
A1 - Planning & Control - Niet altijd zichtbare functiescheiding op de invoer en controle van memoriaalboekingen		
A2 - Inkopen en aanbestedingen - Naleving wet- en regelgeving aanbestedingen onvoldoende geborgd.		
A3 - Inkopen en aanbestedingen - Prestatielevering inkopen niet structureel gewaarborgd		
A4 - Inkopen en aanbestedingen - Ongewenste functievermenging beheerrechten Rabobank		
A5 - Inkopen en aanbestedingen - Geen standaard IBAN- en naam-check in de betaalapplicatie van de BNG-bank		
A6 - Personeel - Het proces rondom personele uitgaven Ontplooi en Larcom is onvoldoende beheerst		
A7 - Participatiewet - Diverse onvolkomenheden in het proces uitkeringen geconstateerd		
A8 - Sociaal domein - Diverse onvolkomenheden in het proces WMO/Jeugdwet geconstateerd		
A9 - Sociaal domein - Onvoldoende functiescheiding leerlingenvervoer		
A10 - Subsidieverstrekkings - Proces beoordeling subsidieverantwoordings ten behoeve van subsidieverstrekking nog niet toereikend		
A11 - Omgevingsvergunningen - Onvoldoende functiescheiding omgevingsvergunningen		
A12 - Specifieke uitkeringen - Geen beleid ten aanzien van het innen van de vordering inzake de eigen bijdrage.		—

1.2 Ons contact met en observaties van Gemeente Twenterand (1/2)

Inrichting algemeen proces en cultuur & gedrag

Cultuur en gedrag zijn van belang in de governance van organisaties. Hieronder wordt tevens de mate van openheid in de organisatie begrepen, alsmede het samenspel tussen de verschillende lagen van de organisatie, de mate waarin medewerkers elkaar aanspreken op gedrag en de mate waarin de organisatie te typeren is als open, lerend en zelfcorrigerend. In het kader van de jaarrekeningcontrole nemen wij enerzijds kennis van beleidsdocumenten ten aanzien van cultuur en gedrag, zoals de integriteitscode, richtlijnen rondom ethisch handelen, richtlijnen rondom misbruik & oneigenlijk gebruik en visiedocumenten. Anderzijds vormen wij ons tijdens interviews een mening over de cultuur en het gedrag van de organisatie en medewerkers.

Onze observatie vanuit de voorgaande controles was dat niet altijd voldoende bewustzijn bestaat voor dit thema binnen de verschillende lagen van uw gemeente. Weliswaar waren verantwoordelijkheden binnen gemeente Twenterand belegd. Kennis en ervaring, maar vooral urgentie ontbraken om de kwaliteit in het proces en in het eindproduct te waarborgen.

Daarbij merken wij op dat gemeente Twenterand een organisatie in beweging is, dat ze onder (financiële) druk staat en dat daarbij ook de cultuur binnen uw gemeente aan verandering onderhevig is. In onze voorgaande managementletters en accountantsverslagen hebben wij verschillende observaties met u gedeeld. Onze observatie is evenwel beperkt tot enkele contactmomenten per jaar. Wij vinden het belangrijk dat meer aandacht komt voor de cultuur & gedrag bij gemeente Twenterand. Een goede cultuur is, naast het feit dat het bijdraagt aan werkplezier, continuïteit en kwaliteit van de organisatie als geheel, een belangrijke randvoorwaarde voor beheersing van risico's en de wendbaarheid van uw gemeente.

Tijdens de interim-controle 2024 hebben wij ervaren dat de verantwoordelijkheidsurgentie weliswaar is verbeterd, maar ook zeker nog verdere verbetering gewenst is.

Tijdens de interim-controle 2024 hebben wij ervaren dat, waar vragen in het verleden relatief lang onbeantwoord bleven, wij nu relatief snel antwoord kregen op onze vragen. Anderzijds bestaat nog ruimte voor verbetering, met als voorbeeld het aanleveren van een volledig dossier bij aanvang van onze controle. Bij de start van de interim-controle 2024 was dit voor 95% het geval en ontbrak de laatste 5%. Tevens merken wij op dat het nodig was vanuit ons of vanuit het management extra informatie op te vragen en verdiepende kritische vragen te stellen c.q. controles uit te voeren. Hierin kan gemeente Twenterand nog verder professionaliseren, door zelfkritischer te zijn en te zorgen voor een betere kwaliteitscontrole alvorens documenten voor controledoeleinden aan BDO ter beschikking worden gesteld. Niet enkel in de initiële oplevering, maar ook bij aanvullende vragen gedurende de controle.

In de managementletter 2023 hebben wij een aandachtspunt rondom de ingezette reorganisatie opgenomen. Hierover bestond destijds nog onduidelijkheid hoe dit precies vormgegeven zou worden. Tijdens de interim-controle hebben wij vernomen dat onder andere meer aandacht en focus is aangebracht op een adequate aansturing van de ambtelijke organisatie, waarbij dit zich voor ons uit in meer aandacht voor het opstellen van de jaarstukken 2024. Hiermee wordt getracht mogelijke fouten in de jaarstukken en verstoringen in het bestuurlijke traject te voorkomen. Inmiddels is de functie van concerncontroller ingevuld. Wij verwachten hierbij dat de concerncontroller zich onafhankelijk opstelt en zich ten aanzien van de jaarrekeningcontrole kan 'beperken tot het toezicht op een adequate totstandkoming van de jaarstukken'. Wij hebben begrepen dat de verdeling van taken als zodanig is ingericht, maar dat de ambtelijke organisatie nog wel stappen heeft te zetten. Wij onderschrijven dat de ambtelijke organisatie in ontwikkeling is en wij merken op dat wij op basis van de beperkte contactmomenten tijdens het jaarrekeningtraject de betreffende takenverdeling nog niet volledig herkennen.

1.2 Ons contact met en observaties van Gemeente Twenterand (2/2)

Proces van de jaarrekeningcontrole

Tijdens de interim-controle 2024 hebben wij de controle van 2023 gezamenlijk geëvalueerd. Hierbij hebben wij geconcludeerd dat het complexe proces van de jaarrekeningcontrole ten opzichte van 2022 is verbeterd. Het is dan ook goed te zien dat ten opzichte van vorig jaar een verbetering zichtbaar is in het proces van interne beheersing.

Bij de evaluatie hebben wij ook vooruit gekeken en met elkaar concrete afspraken gemaakt voor het verloop van de controle 2024, beginnend bij de interim-controle. Specifiek hebben wij daartoe onder andere onderstaande afspraken gemaakt:

- ▶ Na controle op locatie wordt door BDO ook wekelijks afstemming gezocht met gemeente Twenterand over de stand van zaken en afhandeling van openstaande punten.
- ▶ In de agenda's gepland van uw betrokken medewerkers en het controleteam wordt voor eventuele uitloop van werkzaamheden tijd gereserveerd. Zodra BDO klaar is met de controle op locatie, loopt de controle nog wel door en leidt dit eventueel tot (extra) vragen. Door hiermee rekening te houden kunnen deze werkzaamheden door gemeente Twenterand zo snel mogelijk opgepakt worden en kunnen wij de openstaande punten ook afronden.
- ▶ In de aanlevering van documenten (inhoud) zal door gemeente Twenterand verbetering worden aangebracht, waarbij gebruik kan worden gemaakt van de templates/formats die door BDO aan u worden verstrekt. Daardoor wordt bijvoorbeeld (meer) duidelijk welke gegevens BDO precies nodig heeft voor het uitvoeren van de controle.
- ▶ Gemeente Twenterand gaat beter inzicht verschaffen in hoe van balans naar programma's en de onderliggende boekingen wordt gekomen.
- ▶ BDO neemt de lijst met op te leveren stukken (LOTS) kritisch door en waar nodig zullen wij deze toelichten aan betrokken medewerkers. Gemeente Twenterand zal bij eventuele vragen of onduidelijkheden tijdig terugkoppeling geven aan BDO.

2. Ontwikkelingen & Aandachtspunten

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording

2.2 Externe ontwikkelingen

2.3 Duurzaamheidsverantwoording

2.4 Financiële positie

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording (1/2)

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college heeft voorgaand jaar voor het eerst expliciet verantwoording afgelegd over de financiële rechtmatigheid. De totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording is een proces met interactie tussen verschillende gremia dat start bij het bepalen van de verantwoordingsgrens door de raad. Deze verantwoordingsgrens heeft gemeente Twenterand vastgesteld op 3% van de lasten inclusief dotaties reserves.

Gemeente Twenterand heeft in augustus 2024 de controleverordening financiële beheer en organisatie gemeente Twenterand 2023 vastgesteld. Hierin is aandacht voor de kaders, tolerantie, risico's en criteria. Binnen gemeente Twenterand is nog geen sprake van een beleidsnota voorkomen Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O). Gemeente Twenterand maakt hiervoor gebruik van de optie om het toe te lichten in het jaarverslag in de paragraaf bedrijfsvoering. In 2023 had gemeente Twenterand het streven een overkoepelend M&O beleid vast te laten stellen. Wij adviseren u een M&O-beleid op te stellen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij hebben begrepen dat inmiddels een M&O-beleid in concept gereed is.

Binnen gemeente Twenterand is de inrichting van de interne beheersmaatregelen in de processen voldoende voor de rechtmatigheidsverantwoording met een controle achteraf door de VIC. De VIC voert rechtmatigheidstoetsingen uit en rapporteert hier periodiek over. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat, vanwege verschillende redenen, nog niet voor alle processen werkzaamheden in het kader van rechtmatigheid zijn uitgevoerd.

Wijziging wet - en regelgeving

Het wetgevingstraject rondom de rechtmatigheidsverantwoording is nog niet afgerond. Bij het schrijven van deze managementletter zijn de wijzigingen in het BBV en BADO in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor advisering voorgelegd aan de Raad van State.

Wijzigingen met betrekking tot de wettelijke materialiteit in het kader van de jaarrekeningcontrole en de bandbreedte voor de verantwoordingsgrens zijn niet te verwachten. Op 22 oktober 2024 is de aangepaste Kadernota Rechtmatigheid 2024 gepubliceerd.

De belangrijkste wijzigingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2024 zijn:

- Tekstuele aanpassing in de modelverantwoording ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken;
- Een aangepast hoofdstuk 2 om het bestuurlijk belang van rechtmatigheid voor raadsleden te verduidelijken;
- Een overzicht is opgesteld dat als voorbeeld kan dienen op welke wijze de (begrotings)onrechtmatigheden inzichtelijk kunnen worden gemaakt en in de rechtmatigheidsverantwoording kan worden opgenomen met daarbij de vermelding van fouten en/of onduidelijkheden (tabel uit de Q&A van november 2023);
- Verduidelijking wanneer overschrijdingen ten aanzien van wel of niet tijdig melden als onrechtmatig worden beschouwd. Daarnaast verduidelijking van wanneer welke begrotingsonrechtmatigheden als gevolg van overschrijding van lasten en/of investeringen als acceptabel (passend in het beleid) worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel);
- Het niet meer in de rechtmatigheidsverantwoording opnemen van geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties. De jaarrekening is in deze situatie immers getrouw en de financiële effecten van het misbruik zijn teniet gedaan. Wel dient via de paragraaf bedrijfsvoering inzicht te worden gegeven in de aard en (financiële) impact van het bij de gemeente geconstateerde misbruik.

Wij houden u uiteraard op de hoogte omtrent de ontwikkelingen op dit vlak en de mogelijke impact hiervan op uw organisatie en de jaarrekeningcontrole.

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording (2/2)

Mogelijke doorontwikkeling VIC

Ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording is voor de VIC een belangrijke coördinerende rol voor weggelegd. Gemeente Twenterand heeft de processen zo ingericht dat met name de VIC-werkzaamheden, vastleggingen en uitkomsten de basis vormen voor de rechtmatigheidsverantwoording.

De verantwoordelijkheden voor de rechtmatigheidsverantwoording liggen veel breder, alle organisatieonderdelen en het voltallige college zijn hiervoor verantwoordelijk. Het toetsen op de werking van systemen of het eventueel aanvullen met gegevensgerichte werkzaamheden kan ook bij de teams zelf (eerste lijn) of in de tweede lijn worden belegd. De VIC kan in dat geval meer acteren als derde lijn waarbij het de taak van de VIC is de betrouwbaarheid van informatievoorziening van de eerste en tweede lijn te beoordelen.

Dan verschuift ook de rol van 'de VIC als onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording naar 'de VIC als bevestiging van de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording van de verschillende teams'. Dit is een ontwikkeling die gemeente Twenterand nog kan maken en die u helpt meer in control te zijn in de lijn, fouten te voorkomen en het lerend vermogen in de organisatie te vergroten.

Samenwerking VIC

Wij maken zoveel mogelijk gebruik van de door u uitgevoerde (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden. Vooraf heeft hierover afstemming plaatsgevonden met VIC, zodat de juiste werkzaamheden door u worden gedaan wat een korte doorlooptijd van de controle bevordert. De tijdigheid van de werkzaamheden van concern control/ VIC is van belang.

In het kader van een goede samenwerking hebben wij onze werkprogramma's ten aanzien van SiSa en aanbestedingsrechtmatigheid met de organisatie gedeeld. Wij adviseren in het kader van de aanbestedingsrechtmatigheid meer diepgang in de VIC-werkzaamheden aan te brengen, onder andere door voldoende werkzaamheden met betrekking tot de wezenlijke wijzigingen te plannen en uit te voeren. Wij hebben met u tijdens de interim-controle de diepgang van de werkzaamheden afgestemd en vastgesteld dat het huidige werkformat deze werkzaamheden in voldoende mate faciliteert.

2.2 Externe ontwikkelingen (1/3)

Wet DBA en kwalificatie arbeidsrelaties

Kwalificatie van arbeidsrelaties

Het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp) is de afgelopen jaren flink gestegen. Een deel van deze groep kwalificeert als schijnzelfstandige. Dit betekent dat op basis van wet- en regelgeving eigenlijk sprake is van een arbeidsovereenkomst. Het kabinet vindt deze situatie onwenselijk, omdat de beschermende werking van het arbeidsrecht wordt ontlopen en het sociale stelsel onder druk komt te staan. Daarom zet het kabinet de komende jaren in op het aanscherpen van regels en handhaving.

Sinds de introductie van de Wet DBA in 2016 is sprake van een handhavingsmoratorium. Dit betekent dat de Belastingdienst niet controleert en handhaaft op het bestaan van een dienstbetrekking, tenzij sprake is van kwaadwillendheid. Vanaf 1 januari 2025 komt het handhavingsmoratorium naar verwachting te vervallen en gaat de Belastingdienst weer volledig handhaven. Hierdoor kunnen naheffingsrisico's ontstaan.

Daarnaast werkt het kabinet aan nieuwe wetgeving voor de beoordeling van arbeidsrelaties. In het Hoofdlijnenakkoord is te lezen dat de behandeling van deze wetgeving door het nieuwe kabinet zal worden voortgezet. Kort gezegd zal de nieuwe wetgeving meer nadruk leggen op de vraag of het werk en de werkende organisatorisch zijn ingebed in de organisatie van de werkverschaffer. Daarmee wordt bedoeld of het werk een kernactiviteit van de organisatie vormt en zij aan zij met werknemers wordt verricht. In dat geval zal eerder sprake zijn van een arbeidsovereenkomst. De nieuwe wetgeving zal naar verwachting niet eerder ingaan dan 1 januari 2026.

Organisaties die werken met zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn lopen financiële risico's. Zo is er vanaf 1 januari 2025 sprake van een naheffingsrisico vanuit de Belastingdienst. Ook kunnen zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn vorderingen instellen op grond van arbeidsrechtelijke verplichtingen en kunnen verplichte pensioenregelingen leiden tot pensioenvorderingen. Om dergelijke risico's te voorkomen is het voor organisaties die zelfstandigen inhuren van belang om de huidige inhuur van zelfstandigen en het inhuurproces onder de loep te nemen.

Wij hebben begrepen dat gemeente Twenterand op dit moment, samen met andere gemeenten, acties aan het opzetten is.

2.2 Externe ontwikkelingen (2/3)

Relevante wijzigingen in het BBV

Impact nieuw pensioenstelsel op voorziening Wethouderspensioenen

De regering heeft besloten dat met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel ook de Appa-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden. Wij attenderen u op de eind oktober hierover gepubliceerde Q&A door de commissie BBV. Wij houden u uiteraard op de hoogte omtrent de ontwikkelingen op dit vlak en de mogelijke impact hiervan op gemeente Twenterand en de jaarrekeningcontrole. De verwachting is dat dit nog geen impact zal hebben op de jaarrekening 2024.

Notitie Rente

De belangrijkste wijziging uit de notitie rente betreft een aanpassing in de toerekening van de rentelasten aan de grondexploitaties. Tot en met 2023 is het alleen toegestaan om de werkelijke rente over het vreemd vermogen (naar rato) toe te rekenen aan de grondexploitaties. Dit geldt tevens voor de toekomstige rentelasten. Met ingang van boekjaar 2025 (en eventueel 2024) wordt voor grondexploitaties geen onderscheid meer gemaakt in het BBV, waardoor de rentetoerekening plaatsvindt op basis van de reguliere omslagrente. Wij adviseren een weloverwogen keuze te maken in het toepassen van de toerekening van rente aan het eigen vermogen en de voorzieningen.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken

De belangrijkste wijzigingen in de notitie grondexploitatie zien toe op de omgevingswet, die onder andere hebben geleid tot een aanpassing van de lijst met verhaalbare kostensoorten. Deze wijzigingen zijn ingegaan per 1 januari 2024, in verband met de invoering van de Omgevingswet. Deze wijzigingen hebben met name invloed op verslaggevingsaspecten bij faciliterend grondbeleid. De overige wijzigingen zien met name toe op de voorwaarden voor warme gronden, de voorbereidingskosten en gemengde projecten. Daarnaast is de rentetoerekening, zoals hierboven is toegelicht gewijzigd.

Notitie Overhead

De commissie BBV heeft in de notitie Overhead 2023 de regelgeving met betrekking tot de toerekening van Overhead geactualiseerd, verduidelijkt en samengevoegd in één notitie. De notitie is van toepassing vanaf begroting 2025. De belangrijkste uitspraken en aanbevelingen zijn als volgt:

- **Stellige uitspraak:** Voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead.
- **Stellige uitspraak:** De definitie van overhead is aangescherpt waardoor alle functies die onderdeel uitmaken van een specifieke taak geen onderdeel zijn van de overhead.
- **Aanbevelingen:** De commissie adviseert om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een notitie overhead aan de raad voor te leggen en deze periodiek te herzien. In deze nota neemt de gemeente keuzes op ten aanzien van: kaderstelling, methodiek en onderscheiding primaire processen en overhead.

Wij hebben begrepen dat voorstaande notities meegenomen worden.

2.2 Externe ontwikkelingen (3/3)

Risicobeheersing in het kader van externe berichtgeving

Risicobeheersing in het kader van externe berichtgeving

Recente berichtgeving, gepubliceerd door een onderzoeksplatform, heeft geleid tot een intern onderzoek binnen uw gemeente naar mogelijk misstanden bij een externe partij waarmee de gemeente Twenterand zaken doet. Er wordt nagegaan of de rechtmatigheid van betalingen aan deze instelling in het geding is en hoe de kwaliteit van de geleverde dienst gewaarborgd kan blijven. Het onderzoek wordt in regionaal verband uitgevoerd. Een contractmanager van de gemeente Twenterand is bij dit proces betrokken.

In het algemeen hebben wij daarnaast met de ambtelijke organisatie gesproken over de werkwijze binnen de gemeente als sprake is van soortgelijke signalen dan wel signalen die wijzen op mogelijke fraude, dit mede in het licht van de in 2024 opgestelde frauderisicoanalyse.

2.3 Duurzaamheidsverantwoording (1 / 2)

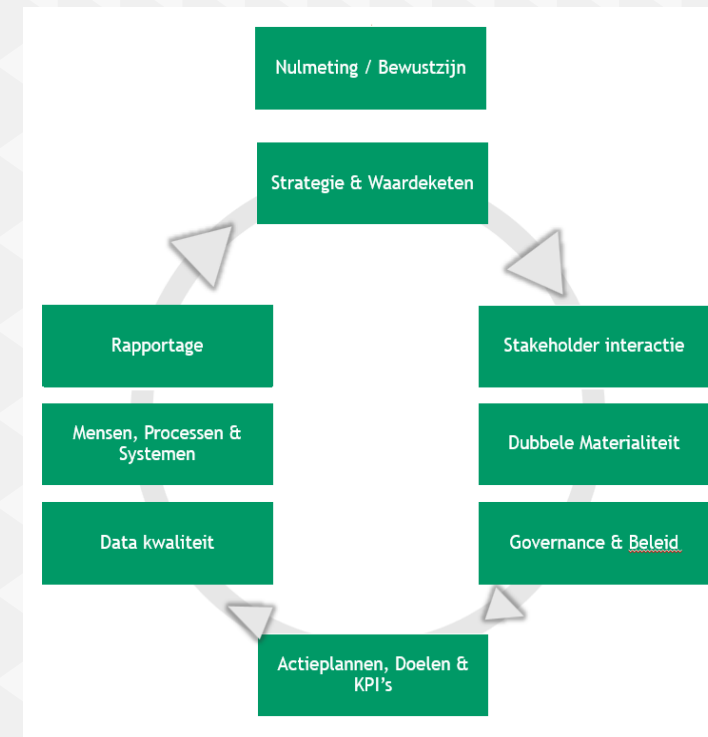
Context & ontwikkelingen

Voor grote, niet-beursgenoteerde ondernemingen is het vanaf 2025 verplicht te rapporteren over de impact van hun activiteiten op duurzaamheid (de CSRD). In deze regels is vastgelegd waarover verantwoording moet worden afgelegd, waarbij een actieve dialoog met de belangrijkste belanghebbenden een wezenlijk onderdeel vormt. Deze standaarden verdelen duurzaamheid in drie onderdelen: ESG (environment, social, governance).

Voor gemeenten geldt deze verplichting nog niet. Gemeenten vervullen echter wel een belangrijke rol bij het realiseren van verduurzaming in de samenleving vanuit hun maatschappelijke en regisserende rol. Denk aan de regionale energiestrategie (RES), het toezicht op energie labels van kantoorgebouwen in de gemeente en de aandacht voor meer circulariteit in de bouwopgaven. Tal van gemeenten maken inmiddels afspraken en sluiten zich aan bij diverse initiatieven. Een goed voorbeeld hiervan is het SDG-initiatief van de VNG (<https://www.sdgnerland.nl/>) waar naast gemeente Twenterand circa 140 andere gemeenten bij zijn aangesloten. Een bredere en diepere uitwerking van duurzaamheid wordt gevonden in het gedachtegoed van 'brede welvaart', een begrip dat meer gangbaar is binnen overheden en bijvoorbeeld ook door CBS wordt gemonitord.

Alle activiteiten die gemeenten bedenken en uitvoeren komen nog maar beperkt concreet en meetbaar terug in beleid en verantwoording. Dit blijkt ook uit onderzoek dat de Rijksuniversiteit Groningen voor BDO heeft uitgevoerd in 2023 en waarvan begin 2025 een actualisatie wordt gepubliceerd.

Deze observaties en de CSRD die voor het bedrijfsleven gaat gelden, hebben geleid tot de oprichting van "the coalition of the willing", een samenwerking van onder andere gemeenten, banken, BDO en het CBS. Door deze groep is een concept handreiking opgesteld om decentrale overheden te ondersteunen bij het selecteren, structureren en inzicht bieden in de voor hen meest relevante duurzaamheidsthema's. Deze handreiking gaat ook in op de wijze waarop u als gemeente deze informatie in uw begroting en jaarstukken kunt opnemen, zodat hierin ook de gewenste transparantie ontstaat voor uw belanghebbenden.

2.3 Duurzaamheidsverantwoording (2/2)

Alhoewel nog geen wettelijke plicht bestaat voor gemeenten hierover te rapporteren, krijgen gemeenten wel steeds meer te maken met dit thema vanuit de waardeketen van bedrijven en banken waartoe gemeenten ook behoren. Het is niet ondenkbaar dat op termijn ook voor gemeenten een rapportageverplichting over de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren volgt. Hierover is geen verdere informatie bekend, anders dan dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken zich hier over buigt en al dan niet via de Commissie BBV een nadere duiding aan geeft.

Duurzaamheidsindicatoren

Met de betrokkenheid van het CBS bij de totstandkoming van de concept handreiking is gerealiseerd dat een set aan relevante indicatoren is opgesteld. Het CBS heeft van veel van deze indicatoren data beschikbaar, dan wel werkt aan de ontsluiting en monitoring hiervan. Het voordeel hiervan is dat voor gemeenten de externe data zodoende eenvoudig beschikbaar is, naast de eigen data.

Pak de handschoen op

Wij adviseren u kennis te nemen van de handreiking en een dialoog aan te gaan tussen college en raad over de route om tot meetbaar en transparant beleid hierop te komen. Zolang nog geen sprake is van verplichte toepassing is er alle ruimte om keuzes in de indicatoren of duurzaamheidsthema's te maken, bijvoorbeeld door te starten met de meest belangrijke qua impact. Deze ervaring kunt u inzetten om het inzicht en de verantwoording stap voor stap te verrijken. Tegelijkertijd verwachten wij de komende periode nog meer informatie en praktische handvatten en zal op termijn ook vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken, dan wel vanuit de commissie BBV een reactie volgen.

2.4 Financiële positie

Huidige financiële positie en verwachte financiële positie

De financiële positie op basis van de jaarrekening 2023 en de begroting 2025 van gemeente Twenterand lijkt, op basis van het door de provincies opgestelde gemeenschappelijk financieel toezichtkader, voldoende. Volgens de normen in het GTK is het weerstandsvermogen ook voldoende maar moet dit worden beschouwd in de context van de financiële problematiek die op gemeente Twenterand afkomt. De ratio's van gemeente Twenterand, met uitzondering van de netto schuldquote (minst risicovol), vallen voor 2025 in de neutrale risico categorie. Wij merken daarbij op dat, zoals reeds gerapporteerd in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2023, hierbij de context te beschouwen van de financiële problematiek die op gemeenten afkomt, zoals de complexe taken die naar gemeenten toekomen en naderende ravijnjaren.

Op basis van de programmabegroting 2025 wordt voor 2025 een positief saldo verwacht van € 0,47 miljoen voordelig. Daarbij merken wij op dat het saldo van baten en lasten (voor mutaties reserves) € 2,6 miljoen nadelig bedraagt. Vanaf 2026 wordt een structureel begrotingstekort begroot. Voor de jaren 2026 tot en met 2028 wordt respectievelijk een tekort verwacht van € 2,6 miljoen, € 4,7 miljoen en € 5,4 miljoen. Zoals aangegeven in de begroting wordt, om ruimte te creëren voor noodzakelijke investeringen en de voorzieningen op orde te houden, een inflatiecorrectie op de OZB doorgevoerd. Daarnaast is gemeente Twenterand voornemens reserves strategisch in te zetten om noodzakelijke investeringen, zoals in woningbouwversnelling (€ 2,81 miljoen), te dekken zonder structurele druk op de begroting. Ook is gemeente Twenterand terughoudend in het toekennen van nieuwe structurele middelen en worden investeringen verschoven en geherprioriteerd.

Zoals het college zelf aangeeft staat gemeente Twenterand voor een zeer grote opgave waarbij het college wil voorkomen dat keuzes enkel financieel gedreven zijn. Bij schaarste aan middelen gaat het in essentie om scherpe(re) politieke keuzes. Daarop heeft het college de denklijn “de strategische gemeente” geformuleerd. De raad heeft deze denklijn geformaliseerd en daarbij een amendement aangenomen enkel de begroting 2026 sluitend te maken en daarnaast een doorkijk te geven voor (structurele) bezuinigingen van maximaal € 5,5 miljoen. Hiermee heeft de raad besloten momenteel nog geen structurele bezuinigingen door te voeren.

3. Bevindingen interim-controle jaarrekening

3.1 Controleaanpak

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

3.3 IT-beheer

3.1 Controleaanpak

Doel en inschatting risico's

Controleaanpak en doel van de interim-controle

Het doel van de jaarrekeningcontrole is een oordeel tot uitdrukking brengen over de getrouwheid van de jaarrekening van gemeente Twenterand. De controle heeft onder meer betrekking op het overwegen van de interne beheersing die voor het opstellen van de jaarrekening relevant is, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden passend zijn, maar niet met het doel een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing tot uitdrukking te brengen. Het gaat hierbij niet alleen over de kwaliteit van de accountantscontrole, maar ook over de wijze waarop gemeente Twenterand hiervan kan profiteren.

Op basis van onze bevindingen bij deze werkzaamheden, geven wij, in het kader van onze natuurlijke adviesfunctie, in deze managementletter aanbevelingen over de opzet van de administratieve organisatie en berichten wij u over vastgestelde tekortkomingen in de uitvoering daarvan en in hoeverre corrigerende maatregelen door management zijn genomen.

De aangelegenheden waarover wij rapporteren betreffen die tekortkomingen die tijdens de controle zijn geïdentificeerd en waarbij wij van mening zijn dat deze voldoende belangrijk zijn om verslag van te doen.

Onze inschatting van de aandachtspunten

In het kader van de controle van de jaarrekening 2024 en onze aanpak hebben wij een zogenaamde initiële risico-inschatting gemaakt. Wij zien de volgende potentiële risico's bij de controle van de jaarrekening van gemeente Twenterand:

- ▶ In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Wij zijn van mening dat de mogelijkheden, om buiten de getroffen interne beheersmaatregelen invloed uit te oefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, beperkt zijn. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsprocessen en bijzondere journaalposten in detail.
- ▶ Gevolgen van ongeautoriseerde handelingen in de IT-systemen a.g.v. bevindingen vanuit de IT-audit.
- ▶ Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels.
- ▶ Onjuiste waardering bouwgronden in exploitatie (materiele post met verschillende schattingselementen).

3.1 Controleaanpak

Belangrijkste processen voor jaarrekeningcontrole

Belangrijkste processen

Aan de navolgende processen hebben wij specifiek aandacht geschonken tijdens onze interim-controle:

- ▶ Planning-en-control
- ▶ Inkoop en betalingsorganisatie (incl. aanbestedingen)
- ▶ Personeel
- ▶ Participatiewet
- ▶ Sociaal domein
- ▶ Subsidiebeheer
- ▶ Belastingen
- ▶ Grondexploitaties
- ▶ Omgevingsvergunningen
- ▶ Verbonden partijen
- ▶ Specifieke uitkeringen

Voor elk proces beoordelen wij de volgende onderdelen:

- ▶ **AO/IB:** Is sprake van een actuele en toereikende procesbeschrijving met voldoende beheersmaatregelen?
- ▶ **VIC:** Heeft de VIC de interne beheersmaatregelen getoetst en kunnen wij daar gebruik van maken?

Indien al deze vragen positief kunnen worden beantwoord, is de organisatie optimaal in control en kunnen ook wij gebruik maken van uw eigen interne beheersing. De vaak tijdrovende en gedetailleerde gegevensgerichte werkzaamheden (die ook nog eens achteraf plaatsvinden), kunnen dan beperkt blijven tot een minimum.

Een totaaloverzicht van de effectiviteit van de processen is opgenomen in paragraaf 3.3. De processen waar een significant (fraude)risico mee gemoeid is dan wel waar bevindingen zijn geconstateerd tijdens onze werkzaamheden zijn vervolgens nader uitgewerkt.

3.1 Controleaanpak

Aandacht voor fraude

Onze bevindingen

Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en -situaties besproken (dan wel gaan bespreken) met het management, de auditcommissie en de raad. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geleid tot één mogelijke indicatie van fraude. Door gemeente Twenterand wordt in kaart gebracht wat de omvang hiervan is, waarbij de verwachting is dat dit niet materieel zal zijn voor de jaarrekening. Wij hebben gemeente Twenterand gevraagd de casus nader uit te werken en zodra meer informatie uitgewerkt is deze met ons te delen.

Beheersing frauderisico's

Voor gemeenten is de frauderisicobeheersing een belangrijk aandachtspunt. Het idee dat fraude voorkomen kan worden door simpelweg de gelegenheid te beperken en een klokkenluidersregeling te hebben, is een misvatting. De praktijk leert dat dit slechts een klein onderdeel is van het geheel. In feite gaat het hier om integriteitsbeheersing, waarbij het essentieel is dat medewerkers zich houden aan de verwachte gedragsnormen en dat zij zich daar ook thuis bij voelen.

Het belangrijkste is dat hierover binnen de organisatie ook regelmatig het gesprek wordt gevoerd. Binnen gemeente Twenterand is na het constateren van de fraude in 2023 veel aandacht rondom fraude. Als gevolg hiervan is gemeente Twenterand actief bezig geweest met het in kaart brengen en implementeren van een (fraude)risicoanalyse. Ten tijde van de interim-controle hebben wij het fraudebeleid 2024-2027 en het geactualiseerde frauderesponsplan 2024 ontvangen. Daarnaast is een concept frauderisicoanalyse 2024 binnen gemeente Twenterand opgesteld. De drie aanwezige documenten geven een nadere toelichting op de onderwerpen fraude en integriteit. Daarbij is de frauderisicoanalyse een dynamisch document, waarbij wordt nagegaan of de geïnventariseerde risico's actueel zijn en of beheersmaatregelen in voldoende mate werken om de geïnventariseerde risico's te mitigeren. Dit onderdeel wordt tevens meegenomen bij de verbijzonderde interne controle. De frauderisicoanalyse 2024 is nog niet vastgesteld door het college en is daarmee ook nog niet geïmplementeerd binnen de processen van gemeente Twenterand. Dit betreft een aandachtspunt voor uw gemeente.

ONZE BEVINDINGEN			
Fraude	2024	2023	Evaluatie
Frauderisico-analyse uitgevoerd	😊	😞	Gemeente Twenterand heeft ultimo 2024 de frauderisicoanalyse geactualiseerd, deze is nog niet vastgesteld en daarmee nog niet in de processen geïmplementeerd.
Gedragscode, klokkenluiders-regeling en incidenten-registratie	😊	😊	Bij gemeente Twenterand is onder andere een gedragscode en klokkenluidersregeling van toepassing
Fraude-responsplan	😊	😊	Gemeente Twenterand heeft een frauderesponsplan
Incidenten	😊	😞	Ultimo 2024 geen sprake geweest van interne incidenten inzake fraude.
Evaluatie jaarrekening	😊	😊	Fraude komt in voldoende mate aan bod in het jaarverslag

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Totaaloverzicht processen

In het volgende overzicht geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen.

Processen			
	Opzet/ bestaan 2024	Opzet/ bestaan 2023	Toelichting
Planning & Control	😊	😊	Wij kunnen steunen op het begrotingsproces en uw proces van tussentijdse informatievoorziening. Wel hebben wij een bevinding ten aanzien van de memoriaalboekingen.
Inkopen & Aanbestedingen	😞	😞	Wij kunnen niet op het inkoopproces steunen omdat geen sluitende interne beheersingsmaatregel aanwezig is ten aanzien van het aanbestedingsproces, derhalve maken wij gebruik van een gegevensgerichte controleaanpak door middel van het reviewen van de uitgevoerde spend-analyse.
Personeel	😊	😞	Reguliere proces personeelskosten is adequaat.
Participatiewet	😞	😞	Diverse bevindingen rondom het proces opgenomen.
Sociaal Domein	😞	😞	Diverse bevindingen rondom het proces opgenomen.
Subsidiebeheer	😊	😞	Proces subsidies is toereikend, de controle bij vaststellen was in 2023 voor verbetering vatbaar. Ultimo 2024 zien wij hier verbetering in, de controle is daarentegen nog wel voor verbetering vatbaar.
Belastingen	😊	😊	Proces belastingen is adequaat.
Grondexploitaties	😞	😞	Proces is kwetsbaar doordat de kennis voornamelijk ligt bij de planeconoom. Toetsing op parameters, gemaakte schattingen en dossiervorming door de VIC vindt per jaareinde niet plaats. Wij hanteren een gegevensgerichte controle.
Omgevingsvergunningen	😞	😞	Wij kunnen niet steunen op de key-controls en hanteren een gegevensgerichte aanpak. Daarbij is het van belang dat gemeente Twenterand prioriteit geeft aan functiescheiding bij de aanvraag.
Verbonden partijen	😊	😊	Proces verbonden partijen is adequaat.
Specifieke uitkeringen	NEW	n.v.t	Voor wat betreft de regeling opvang Oekraïners is bij gemeente Twenterand een gestructureerd proces ingericht. Aandachtspunt is de beheersing van de nieuwe regeling omtrent de eigen bijdrage.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Planning & Control

Normen en verwachtingen

- ▶ Actuele AO/IB-beschrijving
- ▶ Actuele planning voor de rapportagemomenten
- ▶ Stramien voor opstellen van rapportage(specificaties)
- ▶ Controle op juistheid en volledigheid rapportagegegevens
- ▶ Betrouwbaarheid informatie die ten grondslag ligt aan de rapportage
- ▶ Zichtbare controle voorafgaande en nagekomen journaalposten
- ▶ VIC op interne beheersmaatregelen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
PLAN.1 - Controle/functiescheiding opstelling rapportage en de controle hierop	😊	😊
PLAN.2 - Totstandkoming en autorisatie begroting(wijzigingen)	😊	😊
PLAN.3 - Controle op verwerking begrotingswijzigingen	😊	😊
PLAN.4 - Totstandkoming tussentijdse rapportages	😊	😊
PLAN.5 - Systeem van risicomanagement	😊	😊
PLAN.6 - Autorisatie van de voorafgaande/nagekomen journaalposten	😊	😞

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Laag	Wij hebben vastgesteld dat niet altijd sprake is van een zichtbare functiescheiding op de invoer en controle van memoriaalboekingen. Hierdoor bestaat het risico op het doorbreken van functiescheidingen als gevolg van 'management override'. Dit uit zich in het (laten) doorvoeren van memoriaalboekingen.	Tijdens de interim-controle hebben wij vastgesteld dat de financieel adviseur, die de controle zichtbaar uitvoert, zelf geen memoriaalboekingen heeft doorgevoerd. Echter, het wordt nog niet binnen het systeem afgedwongen. Derhalve adviseren wij u de financieel adviseur geen rechten te geven ten aanzien van het doorvoeren van memoriaalboekingen. Tevens adviseren wij periodiek door een onafhankelijke functionaris te laten controleren dat de financieel adviseur geen memoriaalboekingen heeft doorgevoerd.	Wij onderzoeken de mogelijkheid om rechten ten aanzien van memoriaalboekingen voor de financieel adviseur aan te passen in het financieel systeem. Daarnaast zal periodiek door een onafhankelijke functionaris gecontroleerd worden of er geen memoriaalboekingen zijn doorgevoerd door de financieel adviseur(s).	Vaststellen bestaan functiescheiding tussen invoeren en goedkeuren van de memoriaalboekingen.

Conclusie

Wij kunnen niet volledig steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een systeem- en gegevensgerichte aanpak.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Inkopen & Aanbestedingen (1/2)

Normen en verwachtingen

- ▶ Actuele AO/IB-beschrijving.
- ▶ Vastgesteld inkoopbeleid en analyse inkoop.
- ▶ Budgethoudersregeling in systeem opgenomen.
- ▶ Contract- en/of verplichtingenadministratie.
- ▶ Sluitende interne beheersing op rechtmatigheidsrisico aanbestedingen
- ▶ Functiescheiding in financieel systeem t.a.v. bestellen/budget/prestatie (three-way-match).
- ▶ Sluitende ITGC rondom de IT-systemen
- ▶ Sluitende controle betalingsverkeer en crediteurstamgegevens
- ▶ Verbijzonderde interne controle op interne beheersmaatregelen
- ▶ Interne analyse spendanalyse

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
INK.1 - Sluitende interne beheersing op rechtmatigheidsrisico aanbestedingen	☹️	☹️
INK.2 - Functiescheiding (three-way-match)	☹️	☹️
INK.3 - Controle op betaalbestand	😊	☹️
INK.4 - Controle op mutaties crediteurenstamgegevens	😊	😊
INK. 5 - Functiescheiding betalingen	☹️	☹️

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Hoog	Wij hebben vastgesteld dat naleving wet- en regelgeving aanbestedingen onvoldoende geborgd is. Binnen het aanbestedingsproces zijn onvoldoende beheersingsmaatregelen aanwezig om op het proces te kunnen steunen. Het inkoopstartformulier wordt niet structureel gehanteerd, dit wordt niet in het proces automatisch afgedwongen bij bestedingen boven de € 30.000.	Wij adviseren u verdere interne beheersmaatregelen in te voeren die toezien op de juiste naleving van het inkoopbeleid. Controles worden namelijk achteraf uitgevoerd (repressief). Het is beter dit vooraf te borgen (preventief), bijvoorbeeld door het afdwingen van het gebruik van een inkoopmeld-formulier.	De interne beheersing op rechtmatigheidsrisico's kan nooit sluitend zijn. Het Inkoop Aanvraagformulier wordt gedigitaliseerd in Djuma en de organisatie wordt voortdurend geïnformeerd over de inkoopprocessen. Er wordt gekeken naar rapportagemogelijkheden uit Financials. Er is overleg met de leverancier om de mogelijkheden te bespreken.	Wij maken gebruik van een gegevensgerichte controleaanpak door middel van het reviewen van de uitgevoerde spendanalyse (door de VIC voorbereid).

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Inkopen & Aanbestedingen (2/2)

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
2	Midden	Wij hebben vastgesteld dat een prestatieverklaring inkopen niet structureel gewaarborgd is. Het opnemen van de prestatielevering wordt niet afgedwongen, maar wordt achteraf middels een steekproef aangetoond.	Wij adviseren u een procedure te implementeren waarbij structureel een prestatieverklaring inzake inkopen wordt afgedwongen.	Deze actie wordt opgepakt.	Steekproef op de kosten ten aanzien van rechtmatigheid (door de VIC voorbereid).
3	Midden	Wij hebben geconstateerd dat sprake is van ongewenste functievermenging beheerrechten Rabobank. Binnen de Rabobank zijn beheerrechten ondergebracht op de betaalpas van de burgemeester. Voor het aanpassen van rechten is geen tweede autorisatie noodzakelijk. Medewerkers op de financiële administratie kunnen (in theorie) inloggen op dit account. Hierdoor is sprake van functievermenging aangezien medewerkers, die betrokken zijn binnen het betaalproces, tevens rechten kunnen aanpassen. Dit is geen wenselijke situatie. Het is ook mogelijk zelfstandige betalingen te verrichten tot een bedrag van € 50.000. Het account van de burgemeester heeft namelijk rechten tot het aanmaken van een betaalopdracht en het zetten van een eerste handtekening, waarbij een tweede handtekening pas nodig is bij een betaling van meer dan € 50.000.	Wij adviseren u de bevoegdheden in de bankapplicatie anders in te richten om functiescheiding in het betalingsproces te waarborgen. Dit geldt specifiek voor de beheer- en betaalrechten van de betaalpas op naam van de burgemeester. Wij adviseren u daarnaast, zolang de bevoegdheden niet zijn aangepast, periodiek te analyseren of geen sprake is van onrechtmatige betalingen.	Functiescheiding in het betalingsproces is wel degelijk aanwezig. Bevoegdheden, voor met name de betaalpas op naam van de burgemeester, worden in 2025 anders ingericht. Tot die tijd wordt periodiek gecontroleerd op eventuele onrechtmatige betalingen.	Controle op mutaties die via de bankrekeningen van de Rabobank lopen.
4	Laag	Geen standaard IBAN- en naam-check in de betaalapplicatie van de BNG-bank voor batchbetalingen.	Deze bevinding is ultimo 2024 opgevolgd.		

Conclusie

Wij kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Personeel

Normen en verwachtingen

- ▶ Actuele AO/IB-beschrijving.
- ▶ Vastgestelde arbeidsvoorwaarden, declaratiereglement
- ▶ Autorisatiematrix bevoegdheden (papier/systeem)
- ▶ Toetsingskader naleving CAO-voorwaarden
- ▶ Vierogenprincipe controle mutaties salarisadministratie
- ▶ Sluitende IT General Controls
- ▶ Controle betaallijsten
- ▶ VIC op interne beheersmaatregelen
- ▶ Uitwerking WNT conform standaard (BDO-)werkprogramma
- ▶ Interne analyse personeelskosten

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
PERS.1 - Controle/functiescheiding verwerking mutaties salarisadministratie en declaraties	😊	😊
PERS.2 - Autorisatie arbeidsovereenkomst conform mandaat	😊	😊
PERS.3 - Controle bruto/netto-berekening	😊	😊
PERS.4 - Interne controle op volledige mutatieverwerking salarisadministratie	😊	😊
PERS.5 - Controle/functiescheiding salarissen Ontplooj en Larcom	😊	😞
PERS.6 - Controle op naleving WNT	😊	😊
PERS.7 - Aansluiting subadministratie met financiële administratie	😊	😊

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Hoog	Wij hebben vastgesteld dat het proces rondom personele uitgaven Ontplooj en Larcom onvoldoende beheerst is.	Wij hebben vastgesteld dat gemeente Twenterand een controle uitvoert op het standenregister en hiermee de salarisbetaling zichtbaar controleert middels een opmerking in een excel-document. Hiermee is de bevinding vanuit boekjaar 2023 voldoende opgevolgd. Aanvullend raden wij nog wel aan de controle via het systeem zelf te laten verlopen, waarmee de controle ook altijd wordt afgedwongen.	Wij zien deze bevinding als afgerond. Wel onderzoeken wij de mogelijkheid om de controle via het systeem zelf te laten verlopen en daarmee af te dwingen.	Geen.

Conclusie

Wij kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Participatiewet (1/4)

Normen en verwachtingen

- ▶ Actuele AO/IB-beschrijving.
- ▶ Richtlijnen uniforme interne controles / autorisatiematrix
- ▶ Totaalanalyse per categorie Participatiewet
- ▶ Autorisatiematrix
- ▶ Gehanteerd toetsingskader rechtmatigheid per participatiewet categorie
- ▶ Primaire functiescheiding tussen toetsing van de aanvraag, de toekenning en uitbetaling
- ▶ Sluitende IT General Controls
- ▶ VIC op uitkeringsaanvragen - toekenningen, stopzetting, afwijzingen en uitbetalingen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
PART.1 - Autorisatie/functiescheiding tussen consulent, definitieve toekenning en uitbetaling	☹	☹
PART.2 - Uniform toetsings-/beoordelingskader voor ontvangen aanvragen en evaluaties	☹	☹
PART.3 - Richtlijnen/beleid inzake de Participatiewet	😊	😊
PART.4 - Vierogenprincipe bij wijziging bankrekeningnummers van uitkeringsgerechtigden	😊	😊
PART.5 - Controle op betaalbestand tevens in relatie tot openstaande vorderingen	😊	😊

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Laag	Wij hebben vastgesteld dat een inkomensconsulent, conform het interne proces, de beschikking opstelt en dat deze door een tweede consulent wordt gecontroleerd. Bij de lijncontrole hebben wij vernomen dat de beschikking die is afgegeven een verkeerde ingangsdatum heeft, waardoor de beschikking een jaar te vroeg is ingegaan. Hieruit blijkt dat onjuiste gegevens verstrekt kunnen worden in de beschikking en de toetsing niet werkt conform proces. Overigens heeft dit geen financiële impact gehad.	Wij adviseren u binnen uw organisatie het belang van de controles die worden uitgevoerd te benadrukken. Tevens kunt u het proces zodanig inrichten dat een zichtbare controle plaats moet vinden op de opgemaakte beschikking, waardoor medewerkers bewuster de te controleren handelingen nagaan.	In het kader van de basis op orde brengen is dit onderdeel van het herstel/interventieplan wat door de teamleider is voorgesteld aan directie en college. De afgelopen jaren zijn beleidsontwikkelingen niet of onvoldoende geïmplementeerd in de bedrijfsvoering. Onder werkdruk is de functie van toetsing alsmede een hoogwaardige intake (waarbij een eerste toets al kan plaats vinden) niet opgepakt. Het door de accountant opgemerkte punt heeft de aandacht. Het is tegelijkertijd een onderdeel van het gehele werkproces wat de aandacht behoeft. Digitale ondersteuning van de werkprocessen en extra capaciteit om de implementatie en de werkdruk het hoofd te bieden is een van de randvoorwaarden die nodig zijn om dit op orde te krijgen.	Gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van de rechtmatigheid van de uitkeringen.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Participatiewet (2/4)

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
2	Laag	Wij hebben vastgesteld dat hardcopy aanvragen voor de Participatiewet wel eens zoekraken.	Wij begrijpen dat dit in 2024 niet heeft plaatsgevonden. Momenteel wordt intern bekeken hoe kan worden gewaarborgd dat de fysieke aanvragen altijd worden gedigitaliseerd en daarna worden vernietigd.	Hoewel binnen Twenterand heel veel aandacht aan privacybewustwording wordt besteed, blijkt dat bij Werk & Inkomen hier nog extra aandacht voor moet komen. Naast het digitaliseren van het werkproces willen we tegelijkertijd naar onze inwoners toe de mogelijkheid om fysiek documenten aan te leveren - juist vanwege de kwetsbare doelgroep die niet digitaal vaardig is en ook veelal laaggeletterd - open houden. De digitalisering van het werkproces, of althans de afwezigheid hiervan is een grote zorg. Wij zijn afhankelijk van de leverancier om dit te realiseren. Hierop is al geruime tijd actie ondernomen, helaas zonder resultaat. Daarnaast is de medewerker die deze taak onder zijn hoede had niet vervangen. De werkzaamheden zijn niet of onvoldoende opgevangen binnen de huidige capaciteit. Ook dit onderdeel is opgenomen in het plan van de teamleiders om de basis op orde te krijgen.	Leidt niet tot aanvullende werkzaamheden.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Participatiewet (3/4)

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
3	Midden	Wij hebben bij onze werkzaamheden vastgesteld dat het mogelijk is dat een medewerker uitkeringenadministratie bevoegdheden heeft tot het aanpassen van de normen binnen het systeem. Op deze aanpassingen vindt geen autorisatieslag plaats. Derhalve bestaat het risico op onrechtmatige uitstroom van geldmiddelen door een hogere uitbetaling van de uitkering dan beschikt.	Wij adviseren u de bevoegdheden tot het aanpassen van de normbedragen aan te passen. Daarnaast adviseren wij u het vier-ogenprincipe toe te passen op de normbedragen zoals ingevuld in het system zodat het risico op onrechtmatige betalingen wordt gemitigeerd.	In het eerste kwartaal van 2025 wordt georganiseerd op het inrichten van een vier-ogenprincipe voor deze handeling.	Gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van de uitkeringen.
4	Midden	Wij hebben vernomen dat na het vertrekken van diverse medewerkers binnen het sociaal domein geen kwaliteitstoets meer plaatsvindt op de verstrekkingen. Enkel de VIC voert achteraf dossiercontroles uit. Hierdoor ontbreekt een cruciale rol binnen het sociaal domein ten aanzien van het controleren van de rechtmatigheid.	Wij adviseren u de rol van een kwaliteitstoets in te vullen door een andere functionaris dan de VIC.	Er wordt geworven voor een kwaliteitsmedewerker, waardoor de rol van kwaliteitstoets wordt vervuld door een andere functionaris dan de VIC.	Gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van de uitkeringen.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Participatiewet (4/4)

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
5	Midden	Wij hebben vastgesteld dat binnen het systeem niet wordt afgedwongen dat aanvragen binnen de wettelijke termijnen in behandeling worden genomen. Wij hebben vernomen dat hierop wordt gemonitord door de aanvragen te bespreken binnen het MT en met de wethouders. Echter, hierbij wordt niet gewaarborgd dat tijdig kan worden bijgestuurd bij het overschrijden van de wettelijke termijn. Hierdoor wordt het risico gelopen dat gemeente Twenterand in gebreke wordt gesteld, wat afgelopen jaar ook is gebeurd.	Wij adviseren u te waarborgen dat de wanneer wordt gemonitord dat een aanvraag de wettelijke termijn overschrijdt, hier actie op wordt ondernomen door de organisatie. Wij adviseren hier extra functionarissen op in te zetten om te voorkomen dat gemeente Twenterand opnieuw in gebreke wordt gesteld.	Wij nemen dit advies graag van de accountant over. Echter, er is structureel meer formatie nodig om het aantal aanvragen binnen de termijn te kunnen afhandelen. Ook dit is opgenomen in het plan 'de basis op orde' dat nu ter bespreking voor ligt bij directie-overleg en college.	Detailcontrole of het toetsingskader is nageleefd.
6	Laag	Wij hebben vastgesteld dat binnen het proces de betalingen door de afdeling financiën worden gecontroleerd middels een IBAN/naam-check via Surepay. In opzet gebeurt deze controle voorafgaand aan de betaling, echter kunnen wij dit op basis van de huidige documentatie niet altijd vaststellen. Reden hiervoor is dat akkoord voor de betaling vanuit afdeling financiën niet altijd zichtbaar is en op basis van de ontvangen documentatie geen logging in Surepay zichtbaar is.	Wij adviseren de accordering, voorafgaand aan de betaling, zichtbaar vast te leggen. Dit kan bijvoorbeeld middels het versturen van een email in plaats van een mondeling akkoord. Op deze manier is zichtbaar aan te tonen dat de controle gedurende het proces is uitgevoerd, en niet achteraf.		Leidt niet tot aanvullende werkzaamheden.

Conclusie

Wij kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Sociaal domein (1/3)

Normen en verwachtingen

- ▶ Actuele AO/IB-beschrijving WMO-/Jeugdverordening
- ▶ Richtlijnen uniforme VIC-werkzaamheden
- ▶ Budgethouders regeling (papier/systeem)
- ▶ Autorisatiematrix
- ▶ Toetsingskader rechtmatigheid WMO/Jeugdwet
- ▶ Sluitende interne beheersing op rechtmatigheidsrisico toekenning
- ▶ Functiescheiding tussen aanvraag en beschikking
- ▶ Inge vulde checklist/onderzoeksrapport per WMO-/Jeugdaanvraag
- ▶ Functiescheiding tussen beschikking en prestatielevering
- ▶ VIC op aanvraag/doorverwijzing en -toekenning
- ▶ Sluitende IT General Controls
- ▶ Productieverantwoordingen met controleverklaringen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
SOC.1 - Autorisatie/ functiescheiding tussen consulent die aanvraag beoordeeld en functionaris die beschikking goedkeurt en afgeeft	☹️	☹️
SOC.2 - Uniform toetsing-/ beoordelingskader voor ontvangen aanvragen en voldoen aan wettelijke vereisten	😊	😊
SOC.3 - Richtlijnen/beleid inzake de WMO	😊	😊
SOC.4 - Autorisatie op prestatielevering door hiertoe bevoegde functionaris	☹️	☹️
SOC.5 - Controle op betaalbestand	😊	😊
SOC.6 - Evaluatie bij her-aanvraag	😊	😊

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Midden	Wij hebben vastgesteld dat binnen het systeem niet wordt afgedwongen dat aanvragen binnen de wettelijke termijnen in behandeling worden genomen. Wij hebben vernomen dat hierop wordt gemonitord door de aanvragen te bespreken binnen het MT en met de wethouders. Echter, hierbij wordt niet gewaarborgd dat tijdig kan worden bijgestuurd bij het overschrijden van de wettelijke termijn. Hierdoor wordt het risico gelopen dat gemeente Twenterand in gebreke wordt gesteld, wat afgelopen jaar ook is gebeurd.	Wij adviseren u te waarborgen dat de wanneer wordt gemonitord dat een aanvraag de wettelijke termijn overschrijdt, hier actie op wordt ondernomen door de organisatie. Wij adviseren hier extra functionarissen op in te zetten om te voorkomen dat gemeente Twenterand opnieuw in gebreke wordt gesteld.	Het aantal in gebrekestellingen voor Jeugd en Wmo is laag. Wanneer een ingebrekestelling aan de orde is, wordt de casus met voorrang opgepakt, zoals beschreven in de 'Handleiding werken als jeugdconsulent in de gemeente Twenterand'. Extra functionarissen inzetten is op basis van formatie en loonsom niet haalbaar.	Detailcontrole of het toetsingskader is nageleefd.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Sociaal domein (2/3)

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
2	Midden	Uit het gesprek met betrekking tot het leerlingenvervoer is gebleken dat slechts één persoon betrokken is in de uitvoering van dit proces. Het voeren van gesprekken, opstellen van de rapportage, de beschikking, de controleberekening en de verwerking in de administratie geschieden door één persoon. Dit is niet alleen een kritiek punt doordat alle kennis en kunde bij één persoon berust, ook is sprake van onvoldoende functiescheiding.	Wij hebben vernomen dat per heden uitbreiding op de uitvoering van het leerlingenvervoer is gerealiseerd. Deze uitbreiding is parttime waardoor het vier-ogen-principe nog niet altijd wordt gewaarborgd.	Extra functionarissen of nadere uitbreiding inzetten is op basis van formatie en loonsom niet haalbaar.	Detailcontrole of het toetsingskader is nageleefd.
3	Laag	Wij hebben vastgesteld dat gemeente Twenterand geen zichtbare controle uitvoert op de in rekening gebrachte facturen van het leerlingenvervoer, waardoor het risico bestaat dat onterecht kosten worden gefactureerd.	Wij adviseren u maandelijks de facturatie zichtbaar te controleren aan de hand van de beschikkingen in de administratie.	Dit gaan wij waar mogelijk organiseren.	Gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van het leerlingenvervoer.
4	Midden	Wij hebben geconstateerd dat sprake is van verschillen tussen factuur en gegevens in de uitkeringsadministratie (indicatie) in de uitvallijsten. De omvang hiervan is beperkt. De uitkeringsadministratie voert na beoordeling een herstelactie uit. Medewerkers op de uitkeringsadministratie hebben de mogelijkheid de regels die niet matchen handmatig over te zetten naar de goedkeuringscode. Hierop vindt geen zichtbare controle plaats.	Wij adviseren u een interne controle uit te voeren (vierogen-principe) op de handmatig uitgevoerde correcties van deze betaalregels.	Dit gaan wij waar mogelijk organiseren.	Gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien de ontvangen productieverantwoordingen inclusief controleverklaring van de zorgaccountant.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Sociaal domein (3/3)

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
5	Midden	Wij hebben vastgesteld dat sprake is van onvoldoende functiescheiding in het proces van aanvraag tot beschikking. Wij hebben vernomen dat onvoldoende collegiale toetsing plaatsvindt op het proces van aanvraag tot beschikking. Hierbij stelt de consulent het ondersteuningsplan op waarna de backoffice de beschikking opstelt. De backoffice toetst hierbij of het ondersteuningsplan volledig is maar niet of deze inhoudelijk juist is.	Wij adviseren u binnen het proces een zichtbare controle in te voeren op de volledigheid en juistheid van het ondersteuningsplan die vertaald wordt naar de beschikking.	Er is onvoldoende capaciteit om elk ondersteuningsplan door een collega tegen te laten lezen. Tegelijkertijd vinden wij dit een aanvaardbaar risico: alle consulenten weten dat zij zich dienen te houden aan wet- en regelgeving; dit is geregeld onderwerp van gesprek. Bovendien heeft iedereen een eed/belofte afgelegd. De weging van dit risico is hierdoor laag. Bovendien wordt op gezette tijden geëvalueerd met de klant en een aanbieder. Er kan dan waar nodig alsnog worden bijgesteld als een beschikking toch te hoog of te laag is geweest.	Gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van de juistheid van de verstrekkingen.
6	Midden	Wij hebben vernomen dat na het vertrekken van diverse medewerkers binnen het sociaal domein geen kwaliteitstoets plaatsvindt op de verstrekkingen. Enkel de VIC voert dossiercontroles uit. Hierdoor ontbreekt een cruciale rol binnen het sociaal domein ten aanzien van het controleren van de rechtmatigheid.	Wij adviseren u de rol van een kwaliteitstoetser in te vullen door een andere functionaris dan de VIC.	Bij de kadernota zijn middelen beschikbaar gesteld om de rol van kwaliteitsmedewerker sociaal domein weer in te kunnen vullen. De werving is uitgezet, waardoor het mogelijk is om in 2025 de werkzaamheden door de kwaliteitsmedewerker te laten verrichten.	Gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van de uitkeringen.

Conclusie

Wij kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Subsidiebeheer

Normen en verwachtingen

- ▶ Actuele AO/IB-beschrijving.
- ▶ Vastgestelde subsidieverordening en onderliggende beleidsregels
- ▶ Budgethoudersregeling op papier en in systeem
- ▶ Betrouwbaar subsidievolgstelsysteem
- ▶ Sluitende IT General Controls rondom het IT-systeem
- ▶ VIC op interne beheersmaatregelen
- ▶ Interne analyse op verstrekte subsidies

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
SUBS.1 - De subsidieverordening wordt vastgesteld door de gemeenteraad	😊	😊
SUBS.2 - Functiescheiding ten aanzien van verlenen subsidies	😊	😊
SUBS.3 - Aansluiting tussen subsidievolgstelsysteem en financiële administratie	😊	😊
SUBS.4 - Juiste en tijdige vaststelling verstrekte subsidies	😊	😞

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Midden	Wij hebben vastgesteld dat het proces beoordeling subsidieverantwoordingen ten behoeve van subsidieverstrekingen nog niet toereikend is ingericht.	Gemeente Twenterand maakt gebruik van checklisten voor het vaststellen van de verstrekte subsidies. Hierdoor zit gemeente Twenterand strakker op het vaststellingsproces waardoor bijzonderheden worden opgemerkt. Hierdoor zijn tot op heden enkele subsidies nog niet vastgesteld. Aanvullend merken wij op dat niet bij alle top-5 subsidieontvangers alle gevraagde documenten conform de subsidieverordening worden ontvangen. Hoewel dit op korte termijn geen directe gevolgen lijkt te hebben, brengt dit risico's met zich mee op het gebied van rechtmatigheid en controleerbaarheid. Wij adviseren het proces rondom de aanlevering van documentatie kritisch te beoordelen en waar nodig strikter toe te zien op consistente naleving van de vereisten in de subsidieverordening.	De maatregelen worden geanalyseerd en zullen waar mogelijk worden verbeterd. In 2025 zal het proces rondom het vaststellen van de subsidies verder aangescherpt worden.	Geen.

Conclusie

Wij kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Omgevingsvergunningen

Normen en verwachtingen

- ▶ Actuele AO/IB-beschrijving.
- ▶ Primaire functiescheiding bij toetsing van de aanvraag en de toekenning
- ▶ Sluitende IT General Controls rondom het IT-systeem
- ▶ Verbijzonderde interne controle op interne beheersmaatregelen

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
SUBS.1 - Autorisatie/functiescheiding bij toetsing van de aanvraag en de toekenning	☹️	☹️
SUBS.2 - Interne controle op toegekende omgevingsvergunningen	☹️	☹️
SUBS.3 - Aansluiting subadministratie met financiële administratie	😊	😊

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Laag	Bij de bespreking van het proces omgevingsvergunningen is naar voren gekomen dat een casemanager een aanvraag van een kennis, familielid of bekende kan ontvangen en de ontvankelijkheidstoets niet of niet juist uitvoert. Bij het opstellen van de berekening van de leges wordt geen zichtbare controle verricht door een tweede casemanager of de juiste onderdelen zijn ‘aangevinkt’ voor de automatische berekening van de leges. Hierdoor kan de casemanager zelfstandig het hele proces doorlopen.	Wij adviseren u zichtbare functiescheiding binnen het proces aan te brengen door altijd een zichtbare controle op volledigheid en juistheid van het dossier door een tweede persoon te laten uitvoeren, waaronder een controle op de berekening van de bouwkosten.	Er zijn taken ingericht waarbij een tweede persoon (de administratie) de zaken controleert op volledigheid en juistheid. Deze functiescheiding kan door middel van monitoringslijsten worden aangetoond. De bouwkosten worden nagerekend door middel van een externe website. De berekening wordt toegevoegd in de zaak. De administratie checkt (in de taak controle) of de leges overeenkomen in de berekening en de brief. In het eerste kwartaal van 2025 zal gekeken worden naar mogelijkheden om meer specifiek de controle op de berekening van de bouwkosten uit te voeren.	Steekproef op juistheid omgevingsvergunningen.

Conclusie

Wij kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.2 Overzicht van onze bevindingen bij de processen

Beheersing specifieke uitkeringen

Normen en verwachtingen

- ▶ Actuele AO/IB-beschrijving
- ▶ Controleplan / proces omtrent werkwijze specifieke uitkeringen
- ▶ Inventarisatie van aanwezige specifieke uitkeringen / SiSa regelingen (zowel tussentijds als bij opstellen jaarrekening)
- ▶ Monitoring op verantwoorde kosten/uren per regeling inclusief vastleggen uitkomsten in een memo

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN INTERNE BEHEERSMAATREGELEN

Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
UIT.1 - Autorisatie/functiescheiding tussen consulent die aanvraag beoordeelt en functionaris die uitkering goedkeurt en afgeeft	😊	😊
UIT.2 - Uniform toetsing-/ beoordelingskader voor ontvangen aanvragen en voldoen aan wettelijke vereisten	😊	😊
UIT.3 - Richtlijnen/beleid inzake uitkeringen	NEW	😊

#	PRIORITEIT	BEVINDING - INCL. RISICO	AANBEVELING	REACTIE MANAGEMENT	IMPACT CONTROLEAANPAK
1	Middel	Per juli 2024 is een nieuwe regeling ingegaan met betrekking tot het betalen van een eigen bijdrage door de ontheemden voor gas, water, elektra en eten. Deze regeling geldt voor ontheemden die inkomsten krijgen uit werk. Gemeente Twenterand dient dit bedrag te vorderen. Wij hebben vastgesteld dat voor het vorderen van deze eigen bijdrage nog geen beleid is opgesteld waardoor het risico bestaat dat u de vorderingen ten onrechte niet opgelegd en int.	Wij adviseren u een beleid op te stellen voor het opleggen en innen van de eigen bijdrage ontheemden en toe te zien op uitvoering van dit beleid.	Het beleid is via het Rijk opgesteld dat de implementatie vanaf 1 juli 2024 binnen zes maanden ingevoerd moest worden. De inning van de eigen bijdrage is gestart vanaf 1 november 2024 en wordt maandelijks achteraf gefactureerd.	Gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van de Sisa-regeling.

Conclusie

Wij kunnen niet steunen op de interne beheersingsmaatregelen in het proces. Dit leidt tot een gegevensgerichte aanpak.

3.3 IT-beheer

IT-werkzaamheden en onze controlerende rol

Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat de jaarrekeningcontrole gericht is op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-auditwerkzaamheden zijn geïntegreerd in de controleaanpak van de jaarrekening.

Het inzicht in de betrouwbare werking van ICT-systemen en applicaties en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT-beheersmaatregelen rond uw kritieke systemen leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking.

Ten aanzien van de geconstateerde IT-bevindingen in 2023 hebben wij tijdens de interim-controle een opvolggesprek gevoerd om de huidige status en opvolging in opzet door te spreken. Daarbij hebben wij eveneens een aantal suggesties gedaan. Het daadwerkelijke vaststellen van deze opvolging zal begin 2025 gebeuren.

Gemeente Twenterand is druk geweest om gehoor te geven aan de geconstateerde bevindingen. Zo is een uitgebreid verbeterplan opgesteld en op basis daarvan, gestructureerd per bevinding de wijze van opvolging genoteerd. Daarbij merken wij op dat wij hebben begrepen dat twee van de vijf bevindingen zijn opgevolgd en ten aanzien van de andere drie bevindingen verbeterstappen zijn gezet. De verwachting is dat de resterende drie bevindingen eind 2024 of uiterlijk begin 2025 zijn opgevolgd. Wij onderschrijven deze inspanningen.

Wij zullen de rapportering over de (eventuele) bevindingen vanuit het beoordelen van de opzet en het vaststellen van het bestaan van algemene IT-beheersmaatregelen in een afzonderlijke rapportage uitwerken.

CONCEPT